

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI

**INFORMACJA O TRYBIE
KOŃCZENIA STUDIÓW PIERWSZEGO
I DRUGIEGO STOPNIA ORAZ
JEDNOLITYCH STUDIÓW
MAGISTERSKICH**

Bydgoszcz 2025

I. Zgłaszanie i zatwierdzanie tematów prac dyplomowych/projektów dyplomowych

1. Temat pracy dyplomowej/projektu dyplomowego może zostać zaproponowany przez studenta, jeśli wynika to z jego bezpośrednich zainteresowań. Temat powinien pozostawać w ścisłym związku z kierunkiem studiów, na którym studiuje student.
2. Zakres tematyczny zajęć związanych z procesem dyplomowania oraz tematy prac dyplomowych/projektów dyplomowych zatwierdzane są zgodnie z procedurą modułu dyplomowania (*załącznik nr 2 do Uchwały Senatu Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia 6 maja 2025 roku w sprawie procesu dyplomowania*).

II. Zasady przygotowania pracy dyplomowej

1. Praca dyplomowa powstaje pod kierunkiem promotora. W przypadku prac interdyscyplinarnych lub specjalistycznych może zostać wyznaczona dodatkowa osoba, tj. konsultant pracy dyplomowej. Może nim być inny nauczyciel akademicki lub przedstawiciel środowiska branżowego, specjalista z danej dziedziny itp.
2. Osoby wymienione w punkcie 1 służą wsparciem merytorycznym studentowi przygotowującemu pracę dyplomową.
3. Prowadzenie pracy dyplomowej odbywa się poprzez regularne spotkania (seminaria dyplomowe), do których jest zobowiązany zarówno student jak i promotor.
4. Dopuszcza się realizację pracy dyplomowej w formie studium przypadku, w którym student analizuje rzeczywisty problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie na podstawie wiedzy zdobytej podczas studiów. Studium przypadku powinno spełniać kryteria merytoryczne pracy dyplomowej oraz być osadzone w aktualnym kontekście branżowym, społecznym lub organizacyjnym.
5. Celem seminariów dyplomowych jest kontrola postępów i pomoc w realizacji pracy dyplomowej z uwzględnieniem wiedzy na temat: zasad pisania pracy, dokumentowania wyników badań, odwoływania się do literatury i innych źródeł, sposobów prezentacji wyników swojej pracy i poddawania ich publicznej dyskusji.
6. Narzędziem wspierającym kontakt studenta z promotorem jest system informatyczny ISAPS.
7. Seminaria dyplomowe, oprócz ostatniego semestru, kończą się zaliczeniem bez oceny „za”. Uzyskanie pozytywnej oceny z seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów jest równoznaczne z akceptacją pracy dyplomowej przez promotora i dopuszczeniem jej do

egzaminu dyplomowego. Rozbieżność między oceną z seminarium dyplomowego na ostatnim semestrze studiów a oceną pracy dyplomowej wystawioną przez promotora na druku recenzji nie powinna być większa niż 0,5 oceny.

III. Zasady przygotowania projektu dyplomowego

I. Projekt dyplomowy:

1. Powinien mieć charakter aplikacyjny, kończący się projektem rozwiązującym problem praktyczny wraz z jego naukowym opisem uwzględniającym najważniejszą literaturę przedmiotu oraz metodologię. Aplikacyjność oznaczać może potencjał aplikacyjny lub wdrożenie.
2. Powinien umożliwiać wykazanie osiągnięcia efektów kierunkowych i obszarowych w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji właściwych dla studiowanego kierunku/specjalności.
3. Powinien mieć określoną strukturę, która zawiera:
 - wstęp z określeniem celu projektu oraz rekomendację wskazującą ewentualnego odbiorcę rozwiązania uzyskanego w projekcie,
 - określenie słów kluczowych (10-12) stanowiących podstawę adekwatnego doboru literatury (ok. 10 pozycji) zatwierdzone przez opiekuna przed rozpoczęciem projektu,
 - założenia teoretyczne (5-6 stron),
 - założenia metodologiczne (cel pracy, problemy badawcze o charakterze praktycznym, metody, techniki i narzędzia oraz rekomendację wskazującą ewentualnego odbiorcę),
 - część praktyczną, która powinna stanowić 2/3 objętości projektu,
 - podsumowanie stanowiące formę autorefleksji wskazującej na osiągnięte w toku studiów efekty najbardziej przydatne do opracowania projektu oraz oceny własnego wkładu pracy.
4. Powinien mieć formę pisemną lub hybrydową (umożliwiającą archiwizację do 2 lat po zakończeniu cyklu kształcenia).
5. Dopuszcza się realizację projektu dyplomowego w formie studium przypadku, w którym student analizuje rzeczywisty problem praktyczny i proponuje jego rozwiązanie na podstawie wiedzy zdobytej podczas studiów. Studium przypadku powinno spełniać kryteria merytoryczne projektu dyplomowego oraz być osadzone w aktualnym kontekście branżowym, społecznym lub organizacyjnym.
6. Może być opracowywany indywidualnie lub zespołowo, gdy złożoność zagadnień wykracza poza zakres pracy dla jednej osoby. W takim przypadku opiekun zgłasza taki sam temat dla każdego dyplomanta dopisując odpowiednio część I, II i III. Projekt zespołowy wymaga wykazania

osiągnięcia przez każdego członka zespołu wszystkich zakładanych efektów uczenia się przypisanych do projektu.

- II. Nadzór nad realizacją projektu sprawuje samodzielnie opiekun posiadający przynajmniej stopień naukowy doktora lub wspólnie z opiekunem wspierającym, którym jest praktyk, specjalista w danej dziedzinie.
- III. Elementem niezbędnym zaliczenia przedmiotu „projekt dyplomowy” jest zaakceptowanie projektu przez opiekuna oraz jego pozytywna ocena, zgodnie z drukiem stanowiącym załącznik nr 4 do uchwały w sprawie procesu dyplomowania i opinia osoby prowadzącej przedmiot „przygotowanie do egzaminu dyplomowego” lub innej osoby wskazanej przez kierownika JBK.

Ze względu na specyfikę kierunku studiów dopuszcza się formułowanie dodatkowych wymagań związanych z realizacją projektu dyplomowego.

IV. Wymogi formalne i edytorskie

związane z przygotowaniem pracy dyplomowej/projektu dyplomowego

1. Zasady sporządzania przypisów, bibliografii oraz opisu załączników itp. zawiera materiał dostępny na platformie zdalnego nauczania ONTE – obszar „podstawy pisania pracy dyplomowej”.
2. Należy stosować jednolity, ustalony z promotorem/opiekunem, sposób zapisu, o którym mowa w punkcie 3.
3. Praca dyplomowa/projekt dyplomowy powinny być napisane starannie, zarówno od strony językowej, jak i edycyjnej. W tym celu należy stosować się do następujących zasad:
 - zapis tytułów rozdziałów: wielkie litery, czcionka pogrubiona,
 - zapis tytułów podrozdziałów: czcionka pogrubiona,
 - nie należy wyróżniać niczego w tekście – czcionka pogrubiona stosowana jest jedynie do zapisu tytułów rozdziałów i podrozdziałów, zaś kursywa – do wyrazów obcych (np. łacińskich),
 - czcionka: Times New Roman, wysokość 12 pkt,
 - odstęp między wierszami: 1,5,
 - każdy nowy akapit rozpoczyna się wcięciem: 2 cm,
 - ustawienia marginesów: po 2,5 cm,
 - numerowanie stron: zewnętrzny róg dołu strony, przy czym pierwsza – tytułowa – strona nie posiada numeru,
 - wszystkie tabele, schematy, wykresy itp. muszą być opatrzone numerem i tytułem umieszczanym nad danym elementem,

- informacja o źródle – zapis w wersji pełnej – umieszcza się pod danym elementem,
 - wszelkie skróty należy stosować w sposób konsekwentny w obrębie całego tekstu.
4. Wzór strony tytułowej pracy dyplomowej/projektu dyplomowego znajduje się na stronie internetowej Uczelni: www.student.byd.pl, w zakładce „Informacje dotyczące egzaminów dyplomowych”.
 5. Ostateczna wersja projektu dyplomowego oraz abstrakt wgrywane są przez studenta do systemu ISAPS. W systemie ISAPS opiekun akceptuje projekt dyplomowy i abstrakt.
 6. Ostateczna wersja pracy dyplomowej oraz abstrakt wgrywane są przez studenta do systemu ISAPS. W systemie ISAPS promotor akceptuje pracę dyplomową i abstrakt po weryfikacji pracy w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym.
 7. Prace dyplomowe poddawane są weryfikacji przez Jednolity System Antyplagiatowy (JSA). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości stosuje się zapisy wynikające z *Regulaminu studiów*, a w dalszej konsekwencji – wynikające z przepisów prawa.

V. Obowiązki studenta przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego

1. Student ma obowiązek złożenia pracy dyplomowej/projektu dyplomowego w systemie ISAPS, oraz wymaganych dokumentów nie później niż do końca planowego terminu ukończenia studiów.
2. Wykaz dokumentów niezbędnych do złożenia przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego zamieszczone są na stronie internetowej Uczelni: www.student.byd.pl, w zakładce „Informacje dotyczące egzaminów dyplomowych”.
3. Do egzaminu dyplomowego student może przystąpić po uzyskaniu pozytywnych ocen ze wszystkich przewidzianych programem studiów zaliczeń i egzaminów i wymaganej liczby punktów ECTS oraz po otrzymaniu pozytywnej oceny pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta, jeśli praca występuje.

VI. Przebieg egzaminu dyplomowego

1. Skład komisji egzaminacyjnej oraz data egzaminu dyplomowego są wyznaczane przez dyrektora jednostki badawczo-kształceniowej. Termin egzaminu dyplomowego jest wyznaczany nie wcześniej niż po upływie dwóch tygodni i nie później niż po upływie miesiąca od złożenia wymaganych dokumentów.

2. Informacja o terminie, składzie komisji egzaminacyjnej, a także sali, w jakiej będzie odbywał się egzamin dyplomowy widoczna jest w systemie ISAPS. Student zobowiązany jest do elektronicznego potwierdzenia zapoznania się z tą informacją.
3. Komisja egzaminacyjna składa się co najmniej z trzech osób. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej jest dziekan lub nauczyciel akademicki przez niego upoważniony.
4. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, chyba że standardy kształcenia przewidują inaczej.
5. Na wniosek studenta lub promotora/opiekuna przeprowadza się egzamin dyplomowy w formie egzaminu otwartego, który składa się z części jawnej i niejawnej. Termin i miejsce otwartego egzaminu dyplomowego zostaje ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty na Uczelni co najmniej siedem dni przed planowanym egzaminem. W części jawnej otwartego egzaminu dyplomowego mogą wziąć udział, na prawach obserwatora, wszyscy zainteresowani. Część niejawna to posiedzenie komisji obradującej nad wynikiem egzaminu.
6. Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: przedstawienia założeń i wniosków wynikających z pracy dyplomowej/projektu dyplomowego oraz odpowiedzi na wylosowane pytania z zakresu programu studiów. W uzasadnionych przypadkach dziekan może podjąć decyzję o czasowym rozdzieleniu tych części.
7. Student zdający egzamin dyplomowy losuje trzy zagadnienia spośród sześćdziesięciu: dwa spośród 40 kierunkowych oraz jedno spośród 20 obszarowych (specjalnościowych), z wyjątkiem:
 - 1) kończących studia pierwszego stopnia na kierunku „filologia”, obszar studiów (specjalność) lingwistyka stosowana: jedno zagadnienie z grupy kierunkowych, jedno z grupy obszarowych z zakresu języka wiodącego, jedno z grupy obszarowych z zakresu drugiego języka.
8. Zagadnienia egzaminacyjne umieszczone są na platformie edukacyjnej ONTE w zakładce „proces studiowania”.
9. Po wylosowaniu pytań studentowi przysługuje czas (5 minut) na przygotowanie się do odpowiedzi.
10. Prezentacja pracy dyplomowej/projektu dyplomowego polega na przedstawieniu głównych założeń pracy dyplomowej/projektu dyplomowego oraz wniosków, a także odpowiedzi na ewentualne pytania Komisji Egzaminacyjnej. Całość jest oceniana przez komisję jedną oceną - w skali od 2 do 5.
11. Odpowiedź na każde z wylosowanych zagadnień oceniana jest odrębnie w skali od 2 do 5. W przypadku pojawienia się wątpliwości, członkowie Komisji Egzaminacyjnej mogą zadać dodatkowe pytania mieszczące się w zakresie wylosowanego zagadnienia.

12. Ogłoszenie wyników egzaminu dyplomowego następuje w tym samym dniu. Moment ogłoszenia wyników ustalany jest indywidualnie przez Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej i uzależniony od liczby zdających w danym dniu.
13. Ukończenie studiów następuje po uzyskaniu co najmniej oceny dostatecznej z egzaminu dyplomowego.
14. Ocena z egzaminu dyplomowego i ocena końcowa umieszczona na dyplomie ukończenia studiów nie muszą być tożsame. Zasady oceniania przedstawiają się w sposób następujący:
 - 1) ocena z egzaminu dyplomowego stanowi średnią arytmetyczną ocen poszczególnych odpowiedzi,
 - 2) ogólny wynik studiów stanowi sumę trzech następujących składników wg poniższych zasad:
 - a. Na studiach, na których student zobowiązany jest złożyć pracę dyplomową:
 - a) 0,5 średniej ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w czasie studiów,
 - b) 0,3 oceny za pracę dyplomową,
 - c) 0,2 oceny egzaminu dyplomowego.
 - b. Na studiach, na których student nie jest zobowiązany do złożenia pracy dyplomowej:
 - a) 0,7 średniej ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w czasie studiów,
 - b) 0,3 oceny egzaminu dyplomowego.
15. Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ocenę ustaloną na podstawie wyniku studiów wg zasady:
 - a. poniżej 3,26 – dostateczny (3,0),
 - b. 3,26-3,75 – dostateczny plus (3,5),
 - c. 3,76-4,25 – dobry (4,0),
 - d. 4,26-4,75 – dobry plus (4,5),
 - e. powyżej 4,75 – bardzo dobry (5,0).Średnia jest wyliczana do dwóch miejsc po przecinku.
16. Komisja egzaminacyjna może podwyższyć maksymalnie o jeden stopień ocenę końcową jeżeli:
 - a. praca dyplomowa, jeżeli występuje, została oceniona na ocenę bardzo dobrą (5,0),
 - b. student na egzaminie dyplomowym uzyskał oceną bardzo dobrą (5,0),
 - c. w ciągu ostatnich dwóch lat studiowania uzyskał średnią ocen nie niższą niż 4,0,
 - d. nie otrzymał żadnej oceny niedostatecznej w trakcie ostatniego roku studiowania (ostatnie dwa semestry).

17. Na wszystkie pytania związane z przebiegiem egzaminu dyplomowego odpowiedzi udzielają promotorzy/opiekunowie oraz dyrektorzy jednostek badawczo-kształceniowych.

VII. Formalności po zdaniu egzaminu dyplomowego

1. Bezpośrednio po ogłoszeniu wyników egzaminu dyplomowego istnieje możliwość otrzymania zaświadczenia o ukończeniu studiów i uzyskaniu stopnia zawodowego. Zaświadczenie to nie zawiera szczegółowych informacji dotyczących oceny z egzaminu dyplomowego, jednak stanowić może dokument poświadczający ukończenie studiów na określonym kierunku i obszarze (specjalności) studiów do czasu otrzymania dyplomu ukończenia studiów.
2. Po ukazaniu się ocen z egzaminu dyplomowego w systemie ISAPS student może odebrać w dziekanacie zaświadczenie, na którym będzie widniała ocena końcowa z egzaminu dyplomowego.
3. W terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów Uczelnia wydaje absolwentowi dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy, w tym na wniosek absolwenta – ich odpis w języku obcym.
4. W przypadku braku możliwości odbioru osobistego dokumentów istnieje możliwość upoważnienia do ich odbioru innej osoby. Szczegółowych informacji na ten temat udziela dziekanat.